

355.087.2
1997.1) (094.5)

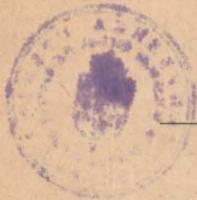
би инвентар бр. 2098
од.

Београд

ЗАКОН

о

ДОБРОВОЉЦИМА

Овај Закон обнародован је у 66. броју „Службених Новина“
од 24. марта 1922. године.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1922

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи Народној

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

проглашујемо и објављујемо свима и свакоме да је
Законодавни Одбор Народне Скупштине Краљевине
Срба, Хрвата и Словенаца, на основу чл. 130. Устава,
на својој XV. редовној седници, одржаној 26. новембра
1921. год. у Београду, решио да се уредба о
добровољцима од 18. децембра 1919. год. „Службене
Новине“ бр. 1/20. год. — списка уредаба Министарства
Социјалне Политике бр. 59. — „Службене Но-
вине“ бр. 195/21. год. изменi и да гласи:

ЗАКОН

о

ДОБРОВОЉЦИМА

1. Ко је добровољац.

Члан 1.

Као добровољац у смислу овога закона сматра
се сваки држављанин Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који је као редов или подофицир добровољно
ступио у српску војску и то закључно до 18. новембра 1918. год., у њој остао до демобилизације или
из ње био отпуштен редовним путем као неспособан.

Изв. др.
355/14

Поред именованих категорија добровољаца могу се, решењем Министра Војног и Морнарице, а по одобрењу Министарског Савета, признати за добровољце и друга лица за која буде утврђено, да су својим радом и пожртвовањем помогли остварењу народног ослобођења и јединења начином истим или сличним ономе, предвиђеном у претходном ставу.

Члан 2.

Сваки онај добровољац, који мисли да има право користити се овим законом, дужан је обратити се Министарству за Социјалну Политику, које ће преко Министарства Војног утврдити његово својство добровољца у смислу чл. 1.

Члан 3.

О сваком спорном случају, створеном поводом питања да ли се ко има сматрати као добровољац у смислу овог закона, одлуку доноси Интерминистеријални Комитет за добровољце, који постоји при Министарству за Социјалну Политику.

II. Помоћ и њени облици.

Члан 4.

Сваки сиромашан добровољац у смислу чл. 1. који је као такав признат, има право на помоћ по овом закону, и ако је он умро или погинуо, онда право на помоћ имају чланови његове породице, које је он по закону био дужан издржавати.

Члан 5.

Облик и величина помоћи зависиће од ранијег занимања добровољца, његовог садашњег материјалног стања и способности за рад, а у смислу слеђећих чланова.

Члан 6.

Оним добровољцима, који се тренутно налазе без довољних средстава за одржање и без могућности, пружиће се извесна тренутна помоћ: у новцу, храни и у огреву из кредита Министарства за Социјалну Политику односно његових органа у појединачним покрајинама а у оделу преко њихових окружних команди.

Члан 7.

За време прелазне периоде у решењу добровољачког питања, Министарство за Социјалну Политику стараће се о налажењу рада беспосленим добровољцима.

Члан 8.

При једнаким условима добровољци, заједно са инвалидима, имају првенство за пријем у државну и самоуправну службу, као и при давању у закуп железничких ресторација, кантина, бифе-а и т. д. за време од три године после ступања у живот овог закона. Овом другом привилегијом не може се користити добровољац у исти мах на два или више места већ само на једно и то лично или ако је он у немогућности да то сам учини, онда који од члanova његове породице са којим заједно живи. Сваки пренос оваквог закупа не вреди, а добровољац се у том случају као и због сваке друге злоупотребе ове привилегије, лишава права да се у будуће њоме користи на ком другом месту.

Члан 9.

Добровољцима државним чиновницима урачунаће се време проведено у војсци као године службе, те ће према томе бити изједначени са својим дру-

говима, који нису били добровољци. Ова привилегија обухвата и добровољце официре изузетно од чл. 1.

Члан 10.

Добровољцима ћацима обезбедиће се првенство у давању државне помоћи за довршење школовања. Као питомац добровољац ће бити дужан одговарати општим условима за државне питомце о чему ће се старати надлежна Министарства којим дотични добровољац као такав припада. Овом привилегијом моћиће се користити и добровољци официри изузетно од члана 1.

Члан 11.

Добровољцима занатлијама и трговцима обезбедиће се известан безкаматни зајам с дугим роком ради обнављања њихових радњи а из кредита Министарства за Социјалну Политику и Министарства Трговине и Индустирије. Уз то ће им се излазити на сусрет у набављању потребних локала, а занатлијама и нужних сировина.

Члан 12.

У државним самоуправним концесионираним предузећима, као и код понуда за државне и самоуправне лиферације, добровољци заједно са инвалидима имаће првенство при једнаким условима за време од 3 године после ступања у живот овог закона. Свака злоупотреба ове привилегије повлачи последице које предвиђа чл. 8.

Члан 13.

Добровољцима земљорадницима разделиће се ради насељења и то борцима по 5 хектара а не борцима по 3 хектара плодне земље тамо где се

насељавање буде вршило према плану, који ће израдити Министарство за Аграрну Реформу.

Губи право да се сматра као борац онај, који је, на основу изузетног поступања према добровољцима, тражио и по томе тражењу успео да буде преведен из борачке у неборачку службу. Али ако је ово преvoђење у неборце извршено на основу тога што је добровољац од лекарске комисије оглашен неспособним за борца, онда ће се он и даље сматрати као такав у погледу примењивања овог закона.

Члан 14.

Земља ће се давати само оном сиромашном добровољцу, који ће је сам обрађивати, о чему ће се водити нарочита контрола. У случају неиспуњења овог услова додељена земља ће се одузети.

Члан 15.

Добијена земља не може се ни задужити, ни отуђити ни за дуг продати, а у смислу општих начела колонизације, која буду усвојена по предлогу Министарства за Аграрну Реформу.

Члан 16.

Цео посао око деобе земље добровољцима организоваће се уз општу нашу унутрашњу колонизацију, те према томе спада у делокруг рада Министарства за Аграрну Реформу. При овој колонизацији добровољци ће се првенствено узимати у обзир.

Члан 17.

Добровољцима земљорадницима разделиће се по могућности и потребна стока која остаје државна својина за три године, после кога рока дотични добровољац постаје њен потпун власник.

III. Извршене.

Члан 18.

Ради што бржег потпунијег и правилнијег решења добровољачког питања установљава се при Министарству за Социјалну Политику нарочити одсек за добровољце и један Интерминистеријални Комитет као саветодавни орган Министарства. У састав овог Комитета улазе представници ових Министарстава: Војног и Морнарице, Аграрне Реформе, Унутрашњих Дела, Пољопривреде, Трговине и Индустрије и Социјалне Политике. Ове представнике именује сваки надлежан Министар.

Осим тога може главни савез добровољаца послати у овај Комитет два своја изасланика.

Члан 19.

Министарство за Социјалну Политику, уз сарадњу поменутог комитета, врши ове послове: води тачан катастар добровољаца, прикупља и сређује сав материјал нужан за решење добровољачког питања и упућује га надлежним Министарствима, спрема и подноси образложене предлоге у истом смислу и води контролу над радом референата за добровољце при појединим повериштвима.

Члан 20.

Интерминистеријалним Комитетом председава Министар за Социјалну Политику или његов заменик, који сазива седнице Комитета, руководи њима и потврђује њихов записник заједно са секретаром, који га води и саставља.

Члан 21.

Седнице комитета су пуноважне кад је на њима присутна већина чланова. Одлуке се доносе простом

већином гласова изражених јавно. Одвојено мишљење сваког члана мора се увести у записник онако, како га он изнесе и образложи.

Члан 22.

У циљу што бољег извођења овога закона установиће се при повериштвима за Социјалну Политику у Загребу, Сарајеву, Љубљани и Сплиту специјални референти за добровољачке ствари. Исто тако установиће се, по потреби при покрајинским управама Комитети за добровољце по угледу на Интерминистеријални Комитет у Београду, који ће бити саветодавни органи при спровођењу овог закона у дотичним покрајинама.

О добровољцима у Војводини и на територији бивших Краљевина Србије и Црне Горе води бригу непосредно само Министарство за Социјалну Политику.

IV. Организација добровољаца.

Члан 23.

Сви добровољци, којима је ово својство признато по овом закону, имају се организовати у обласне савезе и један главни савез за целу земљу, чија правила одобрава Министар за Социјалну Политику.

Савези заступају интересе добровољаца, имају саветодавни глас у добровољачким стварима код свих надлежних власти, учествују у анкетама организованим ради решења добровољачког питања и шаљу своје изасланике у Комитете за добровољце.

V. Опште одредбе.

Члан 24.

Овлашћује се Министар за Социјалну Политику као и остали надлежни Министри, да могу прописати нужне правилнике за извршење овог закона.

Члан 25.

Сваки онај добровољац који организује покрете против државне власти и јавног поретка, или учествује у злочинствима и прљавим делима ма које врсте, губи право да се користи прописима овог закона.

Члан 26.

Овај закон ступа у живот од дана обнародовања у „Службеним Новинама“ и замењује уредбу о добровољцима од 18. децембра 1919. год., „Службене Новине“ бр. 1/20. год., списка уредаба Министарства Социјалне Политике бр. 59. — „Службене Новине“ бр. 195./21. год.

Препоручујемо Нашем Министру за Социјалну Политику да овај закон обнародује, а свима Министрима да се о његовом извршењу старају; властима, пак, заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да се покоравају.

30. децембра 1921. год.
у Београду,

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,

Д-р Л. Марковић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Иностраних Дела,
Ник. П. Пашић, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,

М. Н. Трифковић, с. р.

Министар Просвете,

Св. Прибићевић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,
Д-р В. Маринковић, с. р.

Министар Саобраћаја,
А. М. Станић, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
Д-р М. Спахо, с. р.

Министар Шума и Руда,
Жив. Рафајловић, с. р.

Министар Правде,
Д-р Л. Марковић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р К. Кумануди, с. р.

Министар Народног Здравља,
Д-р Х. Карамехмедовић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Иван Пуцељ, с. р.

Министар Војни и Морнарице,
Генерал,

Мил. Зечевић, с. р.

Министар за Аграрну Реформу,
К. Ј. Милетић, с. р.

Министар Грађевина,
Веља Вукићевић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Д-р Ж. Миладиновић, с. р.

Министар Вера,
Крстељ, с. р.

Министар за Социјалну Политику,
Д-р Г. Жерјав, с. р.

Муб. д.
35514